

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

İçindekiler Tablosu

1. İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi	2
1.1. Amaç	2
1.2. Kapsam	2
2. Endeks Hesaplamada Uygulanan Esaslar	3
2.1. Ağırlıklandırma	3
2.2. Bileşik Endeksin Hesaplanması	3
3. Bileşik Endeksin Değerlendirilmesi	4
4. Farklı Ölçekli Firmaların Beklentilerinin Değerlendirmesi	5
4.1. Firmaların Ciro Düzeyine göre Beklentileri	5
4.2. Firmaların Çalışan Sayısına Göre Ekonomik Beklentileri	7
5. Sektörlere Göre Beklenti	8

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

1. İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası ile İstanbul Ticaret Üniversitesi'nce yürütülmekte olan çalışma kapsamında reel ekonomik beklenti hakkında gösterge niteliğinde bir endeks oluşturulması planlanmıştır. Çalışmada, İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı yeminli mali müşavirlere uygulanmak üzere anketler düzenlenmiş ve anketlerden elde edilen sonuçlar neticesinde 'İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi' oluşturulmuştur.

1.1. Amaç

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi, şirketler için bir erken uyarı sistemi oluşturmak, reel ekonomik beklentileri özet şekilde sunacak bir endeks oluşturmak, bunları izlemek ve değerlendirmek, karar alıcı ve uygulayıcılara veri ve bilgi desteği sağlamak amacı ile üretilmektedir.

Elde edilmesi planlanan endeksin altışar aylık periyodlarla yayınlanması kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda içinde bulunulan 3 aylık dönemde mevcut ekonomik durumun saptanması ve gelecek 3 aylık beklentinin elde edilmesi öngörülmektedir.

1.2. Kapsam

Endeks, İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odasına kayıtlı olan ve aralarından rastsal olarak seçilen yeminli mali müşavirler tarafından cevaplanan anketlerden elde edilen verilerle hesaplanmaktadır.

Anket Yeminli Mali Müşavirlerin takip etmekte olduğu işletmelerden hareketle sunacağı;

“Ciro beklentisi”, “Stok beklentisi”, “Çalışan sayısı beklentisi”, “Şüpheli alacak beklentisi”, “Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi”, “Öz kaynak beklentisi”, “Yabancı kaynak kullanım beklentisi”, “Faaliyet karı beklentisi”, “Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi” üzerine değerlendirmelerini kapsamaktadır.

Kapsam dahilinde işletme büyüklükleri Büyük, Orta ve Küçük işletmeler olmak üzere sınıflandırılarak incelenmesi planlanmaktadır. Ayrıca sektörler itibariyle Madencilik ve Enerji, Tekstil, İnşaat, Ticaret, Turizm, İmalat, Finans, Otomotiv olmak üzere 8 sektör gruplaması yapılmıştır.

2. Endeks Hesaplamada Uygulanan Esaslar

Endeksin hesaplamasında her bir değişkenin ekonomik beklentilere etkisinin ağırlıkları ve etki yönünün belirlenmesi için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşü, yeminli mali müşavirler arasından rastsal olarak seçilen 106 kişiye yapılan “Uzman Anketi” ile elde edilmiştir.

2.1. Ağırlıklandırma

Uzman Anketlerinin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen ağırlıklar;

Endeks Göstergeleri	Etki Yönü	Etki Ağırlığı
Ciro düzeyi	Pozitif	0,279
Faaliyet karı düzeyi	Pozitif	0,172
Çalışan sayısı	Pozitif	0,142
Öz kaynak düzeyi	Pozitif	0,137
Tahakkuk edecek kurumlar vergisi düzeyi	Pozitif	0,030
Şüpheli alacak düzeyi	Negatif	0,130
Yabancı kaynak kullanım durumu	Negatif	0,072
Stok düzeyi	Negatif	0,025
Faaliyet dışı gelir düzeyi	Negatif	0,014

2.2. Bileşik Endeksin Hesaplanması

Anket sonucunda elde edilen verilerle bir dağılım endeksi hesaplanmaktadır. Hesaplamada kullanılan yöntem; pozitif etki eden göstergeler için, artış bekleyen anket katılımcılarının yüzdesi ve değişim beklemeyen katılımcıların yüzdesinin yarısı toplanarak elde edilir. Yani;

$$\frac{\left[("artış" bekleyenlerin sayısı) + \frac{1}{2} ("aynı" kalmasını bekleyenlerin sayısı) \right] * 100}{\text{toplam cevaplanan anket sayısı}}$$

Hesaplaması uygulanır. Endekse negatif etki eden göstergeler için ise azalış bekleyen anket katılımcılarının yüzdesi ve değişim beklemeyen katılımcıların yüzdesinin yarısı toplanarak hesaplanır. Yani;

$$\frac{\left[("azalış" bekleyenlerin sayısı) + \frac{1}{2} ("aynı" kalmasını bekleyenlerin sayısı) \right] * 100}{\text{toplam cevaplanan anket sayısı}}$$

hesaplaması uygulanır.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

3. Bileşik Endeksin Değerlendirilmesi

Yukarıdaki formül hesaplamasına göre; %50 elde edilmesi halinde endekste bir değişiklik olmadığı, %50'nin üstü endekste bir artış olduğu, %50'nin altı endekste bir azalış olduğu sonucuna varılmaktadır.

Bir sonraki üç aylık döneme ilişkin hesaplanan bileşik endeks %50'nin üstünde ise geçen üç aylık döneme göre ekonomide canlanma (genişleme) beklendiğine işaret etmektedir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odasına kayıtlı olan ve aralarından rastsal olarak seçilen 271 Yeminli Mali Müşavir tarafından cevaplanan anketlerden hareketle 2018 yılı birinci ve ikinci çeyrek dönemi için "İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi" hesaplanmıştır.

	İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi
1. Çeyrek (Ocak - Mart)	55.4
2. Çeyrek (Nisan - Haziran)	60.9

Sonuçlarda

- %50 elde edilmesi halinde endekste bir değişiklik olmadığını,
- %50'nin üstü endekste bir artış olduğunu,
- %50'nin altı endekste bir azalış olduğunu işaret etmektedir.

1. çeyrek (Ocak – Mart) döneminde bileşik endeks 55.4 değeri ile ekonomik göstergelerde bir önceki döneme göre canlanma olacağına işaret etmektedir.

2. çeyrekte (Nisan – Haziran) ise elde edilen 60.9 endeks değeri, Ocak - Mart dönemine göre beklentilerin canlanma yönünde olduğunu göstermektedir.

Ocak – Mart döneminde canlanmaya işaret eden göstergeler sırasıyla, "Ciro beklentisi", "Çalışan sayısı beklentisi", "Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi", "Öz kaynak beklentisi", "Faaliyet karı beklentisi" dir. Ciro beklentisi alt göstergesi 68.1 endeks değeri ile bileşik endekse en yüksek pozitif etki yapan göstergedir. Bileşik endekse olumlu yönde katkı yapan diğer göstergeler şunlardır: "Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi" 62.5, "Faaliyet karı beklentisi" 60.7, "Çalışan sayısı beklentisi" göstergesi endeks değeri 56.8, "Öz kaynak beklentisi" 54.6.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

Alt Göstergeler			
1. Çeyrek (Ocak - Mart)		2. Çeyrek (Nisan - Haziran)	
Ciro beklentisi	68,1	Ciro beklentisi	75,3
Stok beklentisi	36,4	Stok beklentisi	35,3
Çalışan sayısı beklentisi	56,8	Çalışan sayısı beklentisi	63,9
Şüpheli alacak beklentisi	36,6	Şüpheli alacak beklentisi	38,3
Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	62,5	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	71,6
Öz kaynak beklentisi	54,6	Öz kaynak beklentisi	59,4
Yabancı kaynak kullanım beklentisi	30,1	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	27,1
Faaliyet karı beklentisi	60,7	Faaliyet karı beklentisi	70,3
Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	49,4	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	47,6

4. Farklı Ölçekli Firmaların Beklentilerinin Değerlendirmesi

Firma büyüklüğüne bağlı olarak ekonomik göstergelere ilişkin beklentiler ve ekonomik göstergelere ilişkin hassasiyet farklılaşmaktadır. Ekonomik Beklenti Endeksi hesaplanırken firma büyüklüğüne ilişkin iki ölçü kullanılmıştır. Bunlar; ciro düzeyi ve firmada çalışan sayısıdır. Her iki grup da firma büyüklüğüne ilişkin bilgi vermekle birlikte ekonomik beklentilere ilişkin görüşleri ayrı ayrı incelenmiştir.

4.1. Firmaların Ciro Düzeyine Göre Beklentileri

Ciro düzeyi gruplandırmasında üç temel ayırım yapılmıştır. Ayırım, küçük ölçekli; “0-10 Milyon TL”, orta ölçekli; “10-50 Milyon TL”, büyük ölçekli; “50 milyon TL üstü” ciro düzeyine sahip firmalar şeklinde değerlendirilmiştir. Ciro düzeyi büyüklüklerine göre değerlendirilen firmaların beklentileri de farklılaşmaktadır.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi			
Ciro Düzeyi	0-10 Milyon TL	10-50 Milyon TL	50 milyon TL üstü
1. Çeyrek (Ocak – Mart)	46.7	48.8	61.4
2. Çeyrek (Nisan – Haziran)	51.2	56.8	66

1. çeyrekteki beklentiler incelendiğinde yalnızca 50 Milyon TL üstü işletmelerde 50 baz puanının üzerinde beklentinin olduğu görülmektedir. Küçük ölçekli işletmelerde beklenti 46.7 endeks değerini alırken, orta ölçekli işletmeler 48.8 olan endeks değeri ile 50 baz puana yakın değer almıştır.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

2. çeyrek beklentileri incelendiğinde 50 baz puanının üzerinde elde edilen endeks değerleri sebebiyle tüm ölçekler için ekonomik canlanma sinyali görülmektedir.

Elde edilen sonuçlar büyük ölçekli firmaların ekonomik canlanmaya ilişkin beklentinin daha kuvvetli olduğunu göstermektedir.

	Alt Göstergeler	0-10 Milyon TL	10-50 Milyon TL	50 milyon TL üstü
1. Çeyrek (Ocak – Mart)	Ciro beklentisi	58.3	59	75.2
	Stok beklentisi	47.9	34.3	36.6
	Çalışan sayısı beklentisi	54.2	55.2	61.2
	Şüpheli alacak beklentisi	27.1	37.1	38.7
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	52.1	54.5	71.4
	Öz kaynak beklentisi	47.9	40.9	62.6
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	35.4	22.4	33.7
	Faaliyet karı beklentisi	37.5	53.7	70.1
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	62.5	51.5	45.6
2. Çeyrek (Nisan – Haziran)	Ciro beklentisi	64.6	72.4	79.6
	Stok beklentisi	52.1	35.8	33.1
	Çalışan sayısı beklentisi	47.9	61.9	69.9
	Şüpheli alacak beklentisi	31.3	37.9	40.5
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	64.6	67.9	77.2
	Öz kaynak beklentisi	52.1	47	67.7
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	34.8	20.9	28.8
	Faaliyet karı beklentisi	50	65.7	78.6
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	60.4	49.3	44.2

4.2. Firmaların Çalışan Sayısına Göre Ekonomik Beklentileri

Firmalar “Çalışan sayısı”na göre üç temel gruba ayrılmıştır. Gruplandırma, küçük ölçekli; “50 kişiden az”, orta ölçekli; “50-250 kişi”, büyük ölçekli; “250 kişiden fazla” çalışana sahip firmalar olarak değerlendirilmiştir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi			
Çalışan Sayısı	50 kişiden az	50 – 250 kişi	250 kişiden fazla
1. Çeyrek (Ocak - Mart)	54.9	50.6	61.5
2. Çeyrek (Nisan - Haziran)	57.9	57.7	67.3

1. çeyrek verileri tüm ölçek büyüklüklerine göre 50 baz puanının üzerinde hesaplanan endeks değerleri ile ekonomik canlanma beklentisine işaret etmektedir. Büyük ölçekli firmalar

incelendiğinde canlanma beklentisinin küçük ve orta ölçekli işletmelerden pozitif yönde farklılaştığı görülmektedir. Üç grupta da 2. çeyrek beklentisi 50 baz puanının üzerindedir dolayısıyla 2. çeyrekte canlanmanın devamı yönünde beklenti mevcuttur.

Çalışan sayısına göre incelenen üç farklı ölçekteki firmaların beklentileri ciro düzeyine göre yapılan değerlendirme ile benzer özellik göstermektedir. Büyük ölçekli firmaların ekonomik canlanma beklentisinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

	Alt Göstergeler	50 kişiden az	50 – 250 kişi	250 kişiden fazla
1. Çeyrek (Ocak – Mart)	Ciro beklentisi	69.3	58.1	79.1
	Stok beklentisi	39.6	35.1	35
	Çalışan sayısı beklentisi	56.7	50.5	63.7
	Şüpheli alacak beklentisi	33.3	38.3	37.2
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	63.3	55.6	71.4
	Öz kaynak beklentisi	53.3	53.1	57.7
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	26	36.4	26.4
	Faaliyet karı beklentisi	60.7	53	69.8
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	48	51.5	48.9
2. Çeyrek (Nisan - Haziran)	Ciro beklentisi	70.7	68.7	86.8
	Stok beklentisi	37.7	34.5	34.4
	Çalışan sayısı beklentisi	59.3	59.6	72.2
	Şüpheli alacak beklentisi	38	37.8	38.5
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	71.3	65.2	80.3
	Öz kaynak beklentisi	58.7	59.2	60.4
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	26.4	31.6	22.5
	Faaliyet karı beklentisi	64.7	65.7	81.3
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	47.3	48.5	47.8

5. Sektörlere Göre Beklenti

Ekonomik beklenti endeksi 8 farklı sektör esas alınarak incelenmiştir.

1. çeyrek için en yüksek endeks değeri “Finans” alanında gerçekleşmiştir 2. çeyrekte en yüksek canlanma beklenen sektör ise 71.4 endeks değeri ile “Tekstil” sektörüdür.

1. çeyrek için sektörlerden elde edilen endeks değeri 50 baz puanının altında olan sektörler “Turizm” ile “İnşaat” sektörleridir.

2. çeyrek beklentileri incelendiğinde ise “İnşaat” sektöründe daralma beklentisinin var olduğu diğer sektörlerde canlanma beklendiği görülmektedir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

Finans sektörü dışında tüm sektörlerde 2. çeyrekte 1. çeyrekte daha yüksek canlanma beklendiği görülmüştür.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi		
Sektör	1. Çeyrek (Ocak - Mart)	2. Çeyrek (Nisan - Haziran)
Madencilik ve Enerji	63.5	65.1
Tekstil	61.6	71.4
Ticaret	55.9	59
İnşaat	33.5	44.5
Turizm	39.3	54.1
İmalat	60.6	66
Finans	69.2	65.7
Otomotiv	53.8	58

“Madencilik ve Enerji” sektörü 1. çeyreğe ilişkin bileşik endeks değeri 63.5 ile bir önceki çeyreğe nazaran ekonomide canlanmaya işaret etmektedir. 2. çeyrek beklentisi ise 65.1 endeks değeri ile 1. çeyreğe göre daha yüksek bir canlanma beklentisi olduğunu göstermektedir.

“Tekstil” sektöründe birinci çeyrekte bir önceki çeyreğe nazaran canlanma beklentisinin var olduğu 61.6 endeks değeri ile görülmektedir. Bu sektörde 2. çeyrek beklentisi 71.4’tür. Bir diğer deyişle, Tekstil sektörü 2. çeyrekte birinci çeyreğin üzerinde bir canlanma beklemektedir.

“Ticaret” alanında faaliyet gösteren firmalar 1. çeyrekte 55.9 endeks değeri ile ekonomik canlanmanın gerçekleşeceği, 2. çeyrekte ise canlanmanın artarak devam edeceğini beklemektedir.

“İnşaat” sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından cevaplanan anketler 1. çeyrekte bir önceki çeyreğe göre daralma gerçekleşeceğine işaret etmektedir. 2. çeyrek beklentisi ise 44.5 endeks değeri ile daralmanın devam edeceğini ancak birinci çeyrek kadar büyük bir daralma yaşanmayacağına işaret etmektedir.

“Turizm” sektörü 1. çeyrekte 39.3 endeks değeri ile ekonomik faaliyetlerinde yaşanacak durgunluk beklentisine işaret etmektedir. 2. çeyrekte ise hesaplanan 54.1 endeks değeri sektörde canlanmanın beklendiğini göstermektedir.

“İmalat” yapan firmaların 1. çeyrekte ekonomik faaliyetlerinde 60.6 endeks değeri ile canlanma beklendiği, bu canlanmanın 2. çeyrekte artarak devam edeceği beklentisi (66) görülmektedir.

İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Beklenti Endeksi

“Finans” sektöründe 1. çeyrek endeks değerinin 50 baz puanının üzerinde, 69.2 olarak gerçekleşmiştir; bu durum 1. çeyrekte bir önceki çeyreğe nazaran canlanma beklendiğini ifade etmektedir. Sektörde 2. çeyrekte 65.7 endeks değeri ile canlanmanın devam etmesi beklenmektedir.

“Otomotiv” sektöründe 1. çeyrekte 53.8 endeks değeri ile bir önceki çeyreğe nazaran ekonomik faaliyetlerde canlanmanın beklendiği 2. çeyrekte ise canlanma beklentisinin artarak devam ettiği görülmektedir.

	Alt Göstergeler	Madencilik ve Enerji	Tekstil	Ticaret	İnşaat	Turizm	İmalat	Finans	Otomotiv
1. Çeyrek (Ocak – Mart)	Ciro beklentisi	83,3	83,9	69,4	30,9	43,8	74,1	95,8	69,4
	Stok beklentisi	22,2	20,0	38,3	42,6	59,4	38,0	44,4	27,8
	Çalışan sayısı beklentisi	66,7	67,7	52,4	36,8	34,4	61,4	75,0	69,4
	Şüpheli alacak beklentisi	38,9	38,7	35,5	26,5	37,5	41,6	29,2	36,1
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	75,0	69,4	68,5	32,4	43,8	68,4	75,0	61,1
	Öz kaynak beklentisi	50,0	62,9	54,8	41,2	37,5	60,9	66,7	50,0
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	33,3	38,7	28,2	25,0	21,9	31,0	29,2	30,6
	Faaliyet karı beklentisi	75,0	69,4	65,3	35,3	40,6	67,1	75,0	44,4
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	52,8	48,4	48,4	50,0	62,5	49,4	37,5	47,2
2. Çeyrek (Nisan – Haziran)	Ciro beklentisi	83,3	91,9	73,4	47,1	65,6	82,9	79,2	72,2
	Stok beklentisi	27,8	29,0	37,5	39,7	53,1	32,9	44,4	27,8
	Çalışan sayısı beklentisi	69,4	72,6	57,3	51,5	56,3	68,6	70,8	72,2
	Şüpheli alacak beklentisi	38,9	46,8	37,9	32,4	37,5	39,7	29,2	36,1
	Tahakkuk edecek kurumlar vergisi beklentisi	75,0	83,3	74,2	45,6	68,8	75,0	79,2	69,4
	Öz kaynak beklentisi	55,6	69,4	57,3	48,5	50,0	66,0	62,5	52,8
	Yabancı kaynak kullanım beklentisi	25,0	33,3	25,4	25,0	15,6	28,5	29,2	30,6
	Faaliyet karı beklentisi	80,6	79,0	69,4	48,5	62,5	76,6	87,5	58,3
	Faaliyet dışı gelir düzeyi beklentisi	52,8	48,4	46,8	50,0	59,4	44,9	37,5	47,2